

FAKTA BOKS:

NAVN:

John Friis

STILLING:

Lektor i idræt på
Professionshøjskolen
University College Nordjylland
(Lærer- og pædagog-
uddannelsen)
&
Institut for idræt, Aalborg
Universitet i fagene:
"Dans, krop og udtryk" og
"Gymnastik og krops-
beherskelse"

ALDER:

52 år

ADRESSE:

Bæktoften 31
9800 Hjørring

1. Har du altid danset?

Min baggrund for at afholde kurser under overskriften dans i forskellige perspektiver og for at undervise i dans på læreruddannelsen og på universitetet er egentlig ikke på nogen måde udsprunget af nogen former for danse-skoleopdragelse. Jeg har derimod altid været optaget af kombinationen mellem musikken og bevægelsen. Jeg har altid lyttet meget til musik og har brugt tid på at udforske og afprøve kroppens muligheder for at udtrykke musikken eller måske snarere at udvikle og udforske kroppens mangfoldige bevægelsesmuligheder med hjælp fra musikkens stemninger og bevægelses karakterer. Min interesse for det rytmiske startede med den rytmiske gymnastik. Specielt interessant blev det, da vi jo ikke var ret mange mænd i den rytmiske gymnastik i starten af 80'erne. Herudfra udviklede det sig så til, at jeg i mange år underviste og afholdt en række kurser i rytmisk gymnastik / musik og bevægelse i dens mange afskygninger -herunder dans. Min tilgang til og definition på dansen og dansebegrebet er nok noget anderledes end de flestes. Ofte foretrækker jeg at kalde mine kurser for "rytmetons", "danser med drenge", "dans på den fede måde", "trenddance" eller "bold og rytme". Overskrifter der måske bedre karakteriserer min tilgang til dansen, hvor det meget handler om at finde en form der også er i stand til at motivere drengene.

2. Udover det rytmiske indholdsområde hvad er så dine foretrukne idrætslige arenaer i forhold til dine studerende på læreruddannelsen i Hjørring?

Det professionsrettede i læreruddannelsen er væsentligt. Derfor finder jeg især de pædagogiske og didaktiske vinkler på arbejdet med idræt, krop og bevægelse for centrale, nok især fordi jeg selv har undervist 14 år i folkeskolen og ved, at det faglige ikke gør det alene, men derimod hænger snævert sammen med de pædagogisk-didaktiske-metodiske overvejelser og ikke mindst det personlighedsmæssige.

På det mere praksisorienterede har jeg en vis forkærlighed for spring- og redskabsgymnastikken, hvor der er muligheder for at arbejde med den kropslige kompetence i mere rendyrket form og med kroppens mere artistiske muligheder. Vel er det fedt med et godt 'slaw' hockey i en idrætstime, hvor tempoet er højt

og sveden sprøjter, og hvor man i øjeblikke kan være heldig at mærke (som Claus Bøje udtrykker det) at kampen, legen, dansen og fordybelsen bindes sammen af rytmeoplevelsen. Men det er i undervisningsmæssige sammenhænge forbundet med en mere umiddelbar og lettilgængelig flowoplevelse og anden æstetisk og sanselig erkendelse og nydelse, den første gang man lykkes i en håndstand, for ikke at tale om oplevelsen af suset den første gang man kommer levende rundt i en saltomortale.

3. Hvad håber du især at kunne bibringe de studerende og kursister, som passerer igennem dine undervisningslektioner?

Jeg håber meget, at mine studerende og kursister, foruden naturligvis de faglige og måske til tider sikkert lidt anderledes faglige input, som jeg forsøger at give dem, får en forståelse for og oplevelse af, at undervisning og formidling i høj grad handler om autenticitet og nærvær. Hvis du vil lære nogen noget, så handler det langt hen ad vejen om, at skabe og producere en eller anden form for betydning, at udstråle engagement, at give deltagerne en oplevelse af, at du har noget på hjertet, og at det vi har gang i, er noget nær det vigtigste i verden. Som idrætslærer er du i den grad afhængig af at turde iscenesætte dig selv, at sætte fokus på og udvikle dine personlige kompetencer og at være åben, lyttende og udadvendt. Den autentiske lærer må nødvendigvis være temmelig fleksibel men skal ikke af den grund gå på kompromis med sin faglige stolthed.

4. Hvilke holdninger og tanker forbinder du med "drenge og det rytmiske indholdsområde"?

Drenge er generelt mere til rå energi, høj puls, intensitet og tempo i sine idrætslige udfoldelser. Derfor forsøger jeg mig en del med at bruge dette i arbejdet med det rytmiske indholdsområde. At motivere drengene til at finde glæden ved de rytmiske aktiviteter og dansen ligger mig meget på sinde. Det handler om i første omgang at sikre vedvarende høj fysisk aktivitet, og dernæst handler det om, at få det mere maskuline udtryk ind i dansene. Det er også en god ide at kamuflere det faktum, at man i dans og rytmiske aktiviteter arbejder med en højere grad af "nøgenhed" i bevægelsen. Det er så at sige bevægelsen selv, der er målet og ikke det umiddelbare konkurrence-

element. Dette forsøger jeg især ved at give drengene bolde og rekvisitter i hænderne. Fokus bliver i første omgang rettet mod det at håndtere redskabet (basketbolden, badmintonketsjeren, avisrullen, kampstaven eller boksehandsken) og udgangspunktet for læringen er på denne måde noget, man som dreng lettere kan identificere sig med. Efterhånden flytter fokus sig, og man kan langsomt arbejde sig frem imod de mere specifikke rytmiske og de udtryksmæssige kvaliteter.

5. Hvorfra henter du din inspiration, når der skal udvikles og nytænkes i dit undervisningsrepertoire?

Jeg får rigtig mange af mine ideer, når jeg kører i bil. Når jeg sætter mig bag rattet, ligger der altid en god stak CD'ere ved min side. Jeg lytter og zapper igennem masser af musik og anlægget kører på fuld skrue. Pen og papir ligger også klar. Mine pigers Ipod bliver også støvsuget for mulig inspirerende og tidstypisk bevægelsesmusik.

Musikken er specielt god til at give mig inspiration og sætte min fantasi i gang. Jeg lytter og bruger al slags musik, ligesom jeg forsøger så godt det er muligt at følge med tidens musik.

6. I år turnerer du, sammen med Lene Terp, rundt i landet med et "road-show" der skal støtte idrætslærerne i at implementere de Fælles mål, specielt inden for indholdsområdet "Musik, bevægelse og udtryk". Hvordan går det?

Det går faktisk ikke imponerende, idet deltagerantallet ganske enkelt har været for sløjt. DI's såkaldte road-show er en god ide og diskussioner omkring fælles mål er altid væsentlige, men det kniber nok generelt med lærernes muligheder for at få bevillinger igennem til idrætsskoler. Skolernes begrænsede ressourcer går i øjeblikket til andre emner.

7. Hvordan fortolker du samtidens bevægelses-, gymnastik-, fitness-, danse- og sundhedskultur?

Fitnesskulturen hører nødvendigvis og "desværre" med til den moderne tidsånd, hvor individualiseringen, materialiseringen, selvforkælelsen og iscenesættelsen af selvet fylder meget. Fitnesskulturen og "klippefordræt-

ten" er udtryk for en alt for høj grad af rationel kropsskulptur, som i bund og grund ikke passer for godt til mit idræts- og menneskesyn. De bedste kropslige og idrætslige oplevelser og erfaringer skabes i hvert fald for mit eget vedkommende i sociale fællesskaber, hvad enten det er skole, forening eller andre idrætslige fora. Måske har jeg ikke tilbragt tilstrækkeligt meget tid med kropslig udfoldelse i et fitnesscenter til at udtale mig kvalificeret, men jeg kan simpelthen ikke finde den nødvendige motivation til fysisk træning, hvis det skal ske på et løbebånd eller på et hold i "Bodytoning" med konstant skiftende personrelationer, ligesom begrebet "motion på recept" forekommer mig meget fjernt. Derimod må jeg erkende at fitnessbegrebet har godt tag i en stadig bredere del af befolkningen, og hvis det kan motivere større dele i befolkningen og skabe mere motion og sundhed i samfundet, så er det da ok med mig.

8. Forandringens vinde blæser med sammenlægninger i University Colleges og nye strukturer i læreruddannelsen. Hvad er situationen for idrætsunderviserne i det Nordjyske UC?

Situationen i UCN (University College Nordjylland) specifikt læreruddannelsen i Hjørring er generelt ikke for god.

Strukturen i den nye læreruddannelse kan i værste fald gå hen og blive en katastrofe for de mindre læreruddannelsessteder som bl.a. Hjørring. Egentligt jublede jeg, da jeg hørte, at idrætsfaget i læreruddannelsen skulle være et stort såkaldt 1,2 fag – altså et fag indeholdende rigtigt mange undervisningslektioner, men det faktum at de studerende skal vælge dansk, matematik eller naturfag og herefter kun kan vælge ét fag mere, hvis de vælger idræt viser sig nu, at have store konsekvenser ikke kun for idræt men for mange andre fag på især de mindre læreruddannelsessteder. Vi har aldrig haft så få studerende, der vælger / har mulighed for at vælge idræt som nu, og jeg nægter selvfølgelig at tro at det har noget med undervisningens kvalitet at gøre.

Et nyindført krav om, at de studerende skal have idræt på gymnasialt B-niveau, for at kunne vælge idræt som liniefag, forstyrrer også muligheden for at uddanne tilstrækkeligt mange i faget. Pålidelige tunger vil vide, at der vist allerede er sat politiske tanker i gang om at ændre læreruddannelsesstrukturen, så de studerende får mulighed for at vælge mere

end et fag udover det obligatoriske valg af dansk, matematik eller naturfag.

Op og mærker vi i Hjørring da selvfølgelig også den generelt faldende interesse for lærerjobbet. Professionen lider under faldende status, hvad jeg ikke altid kan forstå, for lærerjobbet er for mig at se et job med masser af privilegier, muligheder og chancer for at gøre en forskel, selvom kravene ganske vist øges af mere og mere krævende forældre og af administrative opgaver omkring elevplaner m.m.

9. Har du et menneskeligt, idrætsligt eller politisk forbillede?

Skulle jeg nævne nogen, så kunne det nok blive ham LABAN. Tænk at forsøge sig med at konstruere et system der kunne beskrive alle tænkelige bevægelser – en såkaldt labanotation. Tænk hvis det var lykkedes for den Tjekiske danser Rudolph Laban at have lavet en slags noder for al bevægelse, som kunne læses af alle. Nu lykkedes det ham som bekendt ikke helt, selvom han opfandt et række væsentlige bevægelsesterminologiske værktøjer og begreber, så indtil videre må jeg fortsætte med at skrive mine øvelser og koreografier ned med mine forhulede tændstikmænd.

Jeg venter stadig med spænding på at nogen skal opfinde et IT-program der kan erstatte mine tændstikmænd

10. Hvordan husker du dine egne idrætstimer i folkeskolen som elev?

Jeg havde nogle engagerede og dygtige idrætslærere i min skoletid på Ankermedet Skole i Skagen, og så havde vi flere og længere idrætstimer i skolen, end man har i dag.

Vi lavede mange forskellige idrætslige aktiviteter, dog mest gymnastik, atletik, fodbold, volleyball og håndbold (ude). Idrætshal og svømmehal var der ikke noget af.

Vores lærere slæbte os med til en lang række mesterskabsstævner ligesom vi konkurrerede skolerne indbyrdes. Idrætsmærkerne fyldte en del i idrætsundervisningen i 60'erne og starten af 70'erne og så hed faget for øvrigt gymnastik. Faget udviklede sig nok ikke voldsomt i denne periode, men jeg havde det held at starte på Hjørring Seminarium i 1977, og her skete der ting og sager med faget. Drengene og pigerne skulle nu til at have idrætsundervisning sammen, og vi skulle lave ekspressive aktiviteter, spille boldbasis og lave gymnastik som opgaveløsning. Drengene skulle / måtte fremvise

rytmiske serier til deres idrætseksamen, og vi havde dobbelt bemanning på seminariets lærerside, for man skulle jo ligesom forsøge sig frem med denne moderne kønsintegrerede form for idrætsundervisning.

11. Kan du tåle at tabe?

Ja det ved gud jeg kan. Jeg er bestemt ikke konkurrencemenneske i ordets traditionelle forstand. Deltager jeg i en konkurrence er det ikke altid at jeg er klar over, om det er mit hold, der fører. Jeg har det nok lidt ligesom den gamle tenniskonkurrence Torben Ulrich – det er flowoplevelsen ved selve bevægelsen der er det interessante, og ikke det talmæssige resultat. Jeg er endnu ikke blevet gammel nok til at spille golf, men spørg lige golfentusiastene, om det er deres handicap, der er det interessante, eller om det er det sus der går gennem kroppen ved lyden af jernet, der rammer perfekt på golfbolden.

I mine 14 år som folkeskolelærer spillede vi (10-12 lærere på Bagterpskolen i Hjørring) "firmafodbold" næsten hver fredag eftermiddag. Jeg gik på holdet under tilnavnet "badut-springeren". Det interessante er ikke at score mål, men måden hvorpå målet scores.

12. Hvad giver ellers dit liv "livsfylde"?

Jeg synes selv, at jeg har et privilegeret liv, hvor jeg møder masser af bevægelsesglade folk og har masser af faglige udfordringer, men når det ikke handler om det professionelle og idrætsfaglige, så holder jeg rigtigt meget af tilbringe min fritid med familien i vores fritidshus i Skagen. Jeg er selv født og opvokset som fiskersøn i Skagen så "hawet" ligger i årene, selvom jeg har usandsynligt let ved at blive søsyg. Jeg har det bedst, når jeg ved, at jeg er i nærheden af vand, og jeg elsker at gå lange ture på stranden og finde sten med huller og spændende drivtømmer, som jeg så forsøger at sætte op i nogle "kunstværker". Måske skulle jeg satse på at blive "materiel designer" i mit næste liv?

DEN KULØRTE BOKS

• Er der en idrætsunderviser du særligt husker, – og for hvad?

Finn Bygballe er om nogen den person, der har inspireret mig mest. Ingen kan som ham få selv de mindste bevægelser til at blive betydningsfulde og ingen kan som ham få 4 skridt frem og 4 skridt tilbage til at blive så æstetiske og sanselige. Han er en stor pædagog og "menneskefører" med et utroligt behageligt væsen.

• Hvilke idrætsgrene har du dyrket i foreningsregi?

Rytmisk gymnastik, springgymnastik, volleyball, badminton og atletik. Anekdote: Jeg har været Hjørringmester i stangspring, men jeg husker ikke, hvor højt jeg sprang.

• Har du nogle hobbies udover idrætslige?

At opsøge B&O butikker for at savle over produkternes smukke design og fede lyd. Jeg mener selv jeg kender næsten alle B&O butikker i landet. Men jeg forsøger mig også med kunstneriske opsætninger i materialer som sten, vragods, drivtømmer, sand og rustent jern.

• Hvilket ordsprog holder du særligt meget af?

Begejstring smitter.

• Er du "fan" af et hold, f.eks. indenfor fodbold eller håndbold?

Jeg er på ingen måde (fan)atist og har i det hele taget svært ved at lade mig ophidse af eliteidrætspræstationer, men hvad fan'....lidt Aab'er er man vel, når man bor i Nordjylland?

• Hvis du frit kunne vælge en "frokost-date" mellem alle verdens idrætsstjerner, hvem skulle det så være?

Så vil jeg mødes med Bjørn Borg. Jeg husker ham som en af mine første "idoler" og så var han lige så langhåret, som jeg selv var dengang. Jeg vil spørge ham, hvordan dølen det kan lade sig gøre, at få sparket så mange underbukser på bagdelen af de unge mennesker og i den grad have held med at "brande" sit logo.

Hvis det skal det være med en kvinde, så tror jeg, at jeg vil spørge Bjarne Riis, om jeg måtte låne Anne Dorthe Tanderup til en snak. Marianne Eihilt kunne også være en mulighed.